

Viteza traita – 35 de ani de Informatica Economica în România

Prof.dr. Ion Gh. ROSCA
Prorector al Academiei de Studii Economice

Începutul

În anul 1965, cei mai buni studenti ai anului I din Facultatea de Economie Generala au fost selectionati si au format o grupa cu specializarea "Mecanizarea si Automatizarea Calculului Economic". Pâna la sfârșitul anului universitar ei au fost nevoiti sa-si promoveze examenele la cele doua specializari – cea veche si cea noua. Printre studentii selectionati s-au aflat si actualii profesori universitari dr. Constantin Gelu Apostol si dr. Valer Rosca. Specializarea a functionat în cadrul Facultatii de Economie Generala pâna în 1967. În toamna anului 1967 sa înfiintat Facultatea de Calcul Economic si Cibernetica Economica, cu trei specializari: "Mecanizarea si Automatizarea Calculului Economic" (Informatica Economica), "Statistica Economica" si "Cibernetica Economica". Promotia mea, a lui Ioan Odagescu, Adriana Ionescu, Stefan Brad si altii a fost prima care a început anul I la noua facultate, desi admiterea din sesiunea de vara se sustinuse la specializarea din cadrul Facultatii de Economie Generala.

Dezvoltarea, caderea si revenirea

Facultatea a trecut printr-o serie de transformari, la început de continut, apoi si de forma. În primii ani, specializarea Informatica Economica a avut o puternica orientare spre tehnic. Personal am parcurs discipline ca: "Mecanica tehnica", "Electricitate", "Electronica" etc. Din domeniul matematicii erau prezente disciplinele "Analiza matematica", "Probabilitati si statistica matematica", "Matematici speciale", "Teoria optimizarii" etc. Pregatirea informatica era asigurata de disciplinele "Masini de calcul", "Masini de facturat si contabilizat", "Mecanografie", "Calculatoare electronice", "Programarea calculatoarelor", "Analiza si proiectarea sistemelor informatice" si, în anul V, se introdusese deja "Teleprelucrarea datelor". Evident, în planul de învățământ erau incluse si discipline economice si de cultura generala: "Conducerea si organizarea întreprinderilor", "Contabilitate", "Filosofie" etc.

În esenta, dinamica facultatii a fost generata de cautarea echilibrului între ponderea disciplinelor tehnice, matematice, informatice si economice.

La sfârșitul anului 1975, s-a ajuns la un plan de învățământ judicios, cu perspective de modernizare în continut. Dar ... tragedia sa produs în 1978, când facultatea a fost desfiintata brutal, transformându-se în "Planificare si Cibernetica Economica", cu o singura specializare, care a cumulat (aproape aritmetic) disciplinele de la patru specializari ale facultatilor de "Economie Politica" si "Calcul Economic si Cibernetica Economica". Pentru studentii promotiilor care au prins anul 1978 a fost un chin. Ei au fost nevoiti sa-si încheie studiile la noua specializare, dând o multime de examene care sa echilibreze foile matricole. Cel mai greu a fost pentru studentii facultatii de

“Economie Politica”, nevoiti sa sustina examene de matematica si informatica, pe care nu le parcursesera într-o structura coerenta. Si totul s-a datorat faptului ca “academicienii” din vârful puterii politice faceau alergie la auzul unor cuvinte precum “informatica”, “calculatoare”, “cibernetica”, fiind considerate burgheze sau cosmopolite.

Pentru generatiile tinere pare incredibil faptul ca în anii '80, în România, aparitia cartilor de informatica si cibernetica era interzisa. De multe ori, pentru a ascunde continutul, autorii își dadeau titluri false cartilor de specialitate.

Normalitatea a fost restabilita în 1990, când s-a revenit la forma facultatii din 1978. Dar, se pierdusera deja ani importanti. O cotitura importanta s-a produs în luna martie 1990, când din catedra de “Cibernetica Economica” s-au desprins catedrele actuale, orientate catre specializarile facultatii: “Informatica Economica”, Cibernetica Economica”, Statistica si previziune Economica” si “Analiza statistica si Evaluare”. Una din importantele mele realizari a fost formarea catedrei de “Informatica Economica”, al carei sef am fost din 1990 pâna în 1994, fiind urmat, cu rezultate de exceptie, de profesorii Ion Smeureanu si Ion Ivan. Se poate spune ca, pâna acum, catedra a fost condusa de Ion-i (pozitivi).

Tehnica

La început a fost rigla de calcul. În anul I, eu am studiat rigla de calcul (un semestru), masini mecanice de calcul la care numerele se pozitionau cu stifturi care glisau pe un tambur, iar efectuarea operatiilor necesita învârtirea unei manivele (a celebrei masini “Mures”). Studiul se continua cu masini electro-mecanice, masini de facturat si contabilizat, iar clasa superioara era mecanografia: perforatoarele, sortatoarele, interclasoarele de cartele, tabulatoarele etc. În 1972, promotia mea programa, înca, tabulatoare pentru “Centrul de Cercetari ale Problemelor Tineretului”. În anul 1969 s-a achizitionat si s-a pus în functiune calculatorul IBM360. Acesta a fost “marele început”. Eram competitori cu tehnica mondiala si nimic nu se arata ca ne mai poate opri de la înalta performanta. La începutul anilor '70 a fost achizitionat calculatorul IBM370, care rezolva întreaga gama de probleme de pe un cerc de 360°, dar si ceva mai mult. Dupa aceea ... cadere: Felix C256, de fabricatie româneasca, dupa o licenta frantuzeasca CII, niciodata folosita de proiectanti. Odata cu calculatorul Felix a aparut si anomalia în rulare, care se enunta astfel: “mai ruleaza o data!”. Cei care lucraseram pe calculatorul IBM eram dezorientati complet, pentru ca întotdeauna gresea programatorul; masina niciodata.

În anii 1983-1984 facultatea s-a dotat cu minicalculatoare “Independent” si “Coral” (construite dupa filosofia PDP-11) de productie româneasca, destul de reusite, dar care se luptau cu frecventa oscilanta a energiei electrice din reseaua nationala. Câte “cârpeli” nu se inventasera pentru a nu compromite rezultatele?!? Cred ca si acum se afla prin depozitele Academiei de Studii Economice o serie de masinarii folosite atunci pentru a stabiliza frecventa energiei electrice.

Primele microcalculatoare profesionale au fost aduse în facultate în 1990/1991 si, de atunci, luptam continuu cu problema uzurii morale rapide a tehnicii de calcul.

În 35 de ani de învățământ superior de Informatica Economica am parcurs drumul rigla de calcul – mașini mecanice – mașini electromecanice – mașini mecanografice – minicalculatoare – PC-uri – stații multimedia – tehnologia videoconferințelor și a calculului paralel.

Centrul de Calcul

Un rol important în dezvoltarea învățământului superior de Informatica Economica l-a avut "Centrul de Calcul", devenit pentru o lungă perioadă de timp partenerul catedrei de "Cibernetica" (unica pe atunci). Centrul de Calcul a oferit tehnica, competența și asistența pentru studenți, loc de perfecționare pentru cadre didactice. Eu am lucrat mult în cadrul Centrului de Calcul, primul an după absolvire fiind repartizat acolo. Din Centrul de Calcul au provenit numeroase cadre didactice asociate, din care o mare parte se regăsește astăzi la diferite catedre din facultatea noastră sau din alte facultăți.

Nu pot să nu amintesc și despre conflictele "la vârf" dintre conducerea facultății, a Academiei de Studii Economice și a Centrului de Calcul. În 1990 și apoi în 1992 am propus conducerii Centrului de Calcul să devină laboratoare ale catedrei de Informatica Economica, fiind în interesul ambelor structuri. Am fost refuzați. Cătedra și-a format proprii oameni, iar Centrul de Calcul s-a prăbușit încetul cu încetul. În 1994, când am fost numit director al Centrului de Calcul era prea târziu. Singurul lucru pe care am mai putut să-l fac a fost să salvez un mic colectiv, care realizează în prezent sisteme informatice pentru managementul universitar din Academia de Studii Economice.

Profesorii

Din capul locului trebuie să recunoaștem meritul incontestabil al profesorului Manea Manescu în înființarea facultății noastre și a secției de "Informatica Economica". Începuturile, dar și unele frâne i se datorează fără tagada. Primul decan a fost prof.univ.dr.ing. Nicolae Racoveanu, urmat de prof.univ.dr. Edmond Nicolau. Primul decan economist a fost prof.univ.dr. Gheorghe Vasilescu. De-a lungul timpului, facultatea a beneficiat de personalități de prestigiu. Ar fi greu să-i enumerăm pe toți. De aceea, am să-i amintesc doar pe cei care mi-au fost mie profesori: Constantin Popovici, Alexandru Popovici, Nicolae Mihaila, Haralambie Ionescu, Constantin Pintilie, Veronica Burlacu, Gheorghe Dodescu, Florin Pilat, Rodica Mihalca, Afrodita Iorgulescu, Constantin Apostol, Valer Rosca și mulți alții.

Din Centrul de Calcul au susținut cu rezultate excepționale activități didactice Iulian Satran, Florin Duta, Ion Catona, Vasile Bită, Valeriu Pescaru (conducătorul meu la proiectul de diplomă), Ștefan Mustetea și mulți alții.

Ar fi nedrept pentru colegii mei actuali să nu amintesc faptul că, pe parcursul timpului, fiecare a avut propria contribuție la consolidarea învățământului de Informatica Economica. Le mulțumesc tuturor.

Rememorând principalele aspecte din istoria secției noastre, mă macină întrebarea: "Ce va fi la anul?" În mod cert, **a 36-a Aniversare a Învățământului Superior de Informatica Economica din România!**